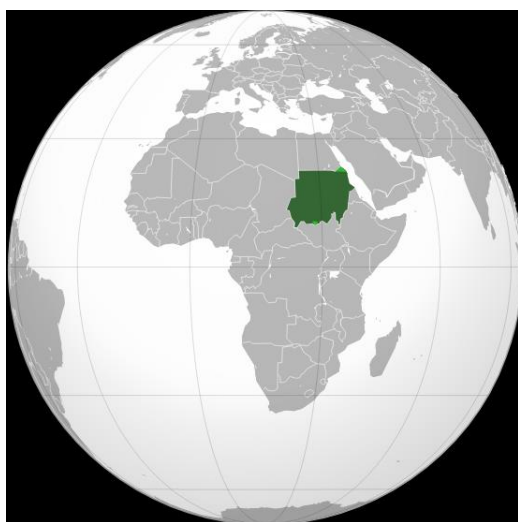

Η Τουρκική Διείσδυση στο Σουδάν

Η Τουρκία έχει αναπτύξει μια μακροχρόνια στρατηγική εταιρική σχέση με το Σουδάν, με βάση τη κοινή ισλαμική ιδεολογία η οποία εστιάζει σε έναν συνδυασμό ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών έργων, οικονομικών, επιχειρηματικών και διπλωματικών σχέσεων και, αργότερα, αμυντικών δεσμών. Το Χαρτούμ δεν έχει εγκαταλείψει τη σχέση του με την Άγκυρα παρά την αποπομπή του πρώην προέδρου Omar al-Bashir το 2019 ή την αντίθεση της Σαουδικής Αραβίας, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ΗΑΕ) και της Αιγύπτου, των πρώην περιφερειακών αντιπάλων της Τουρκίας και πιο πρόσφατα επιφυλακτικών εταίρων.

Η γεωστρατηγική θέση του Σουδάν ως πύλης μεταξύ της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής, ιδιαίτερα της Ερυθράς Θάλασσας και του Κέρατος της Αφρικής, ενθάρρυνε την Τουρκία να εμβαθύνει τις επίσημες σχέσεις της με τη χώρα, απαραίτητες για τη νεο-οθωμανική πολιτική της. Για την Τουρκία, η γεωπολιτική σημασία του Σουδάν έγκειται επίσης στη συμμετοχή του σε αρκετούς περιφερειακούς οργανισμούς, όπως η Αφρικανική Ένωση, η Διακυβερνητική Αρχή για την Ανάπτυξη, η Κοινή Αγορά για την Ανατολική και Νότια Αφρική, η Διεθνής

Διάσκεψη της Περιοχής των Μεγάλων Λιμνών και η Κοινότητα των κρατών Σαχέλ-Σαχάρας, μέσω της οποίας η Τουρκία επιθυμεί να επεκτείνει την επιρροή της στην Αφρική.

Τις ιδεολογικές ομοιότητες μεταξύ της πρώην κυβέρνησης Bashir και του καθεστώτος Ερντογάν συμπληρώνουν τα στρατηγικά συμφέροντα της Τουρκίας στην Αφρική. Το καθεστώς Bashir αναδύθηκε από το Σουδανικό Ισλαμικό Κίνημα (SIM), ένα πολιτικό κίνημα που ανέλαβε την εξουσία μέσω στρατιωτικού πραξικοπήματος το 1989 και επικεντρώθηκε στην επιβολή του θρησκευτικού συντηρητισμού σε μια πολυεθνική και πολυθρησκευτική κοινωνία. Η ιδεολογία της SIM είναι εντυπωσιακά παρόμοια με αυτή του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) του Ερντογάν. Το AKP τονίζει την επιθυμία η Τουρκία να αποτελέσει πρότυπο για τον μουσουλμανικό κόσμο και να προσφέρει μια εναλλακτική λύση σε μια Δύση που στερείται ηθικής εξουσίας. Η κοινή ιδεολογία επέτρεψε έτσι την υλοποίηση στρατηγικών σχέσεων μεταξύ των δύο εθνών.

Η Τουρκία έχει διαδώσει ενεργά την πολιτική της ιδεολογία στο Σουδάν για να αντιμετωπίσει την εξάπλωση του Ουαχαμπισμού από τα κράτη του Κόλπου και αυτή η προσπάθεια είχε σημαντικό αντίκτυπο στη χώρα με την πάροδο του χρόνου. Από το 1992, έχει παράσχει 700 υποτροφίες σε Σουδανούς φοιτητές στο πλαίσιο του προγράμματος Türkiye Scholarships. Το Σουδάν επίσης μετέφερε σχολεία που συνδέονται με το κίνημα Γκιουλέν στο Ίδρυμα Maarif της Τουρκίας το 2016, μετά την κατηγορία της τουρκικής κυβέρνησης για διείσδυση του Γκιουλέν στους κρατικούς θεσμούς και την ευθύνη για την αποτυχημένη απόπειρα πραξικοπήματος του 2016.

Για να εμβαθύνει τους στρατηγικούς δεσμούς της με το Σουδάν, η Τουρκία έχει επικεντρωθεί στη χρήση ήπιας ισχύος με την ανάπτυξη υποδομών. Η κατασκευή των γεφυρών El Mek Nimr και al-Halfaya ήταν τα σημαντικότερα από αυτά τα έργα. Χρησιμοποίησε επίσης τους αναπτυξιακούς της οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της Τουρκικής Υπηρεσίας Συνεργασίας και Συντονισμού (TİKA) και της Τουρκικής

Ερυθράς Ημισελήνου (Kizilay), για την ανακαίνιση ενός ιατρικού κέντρου για την εκπαίδευση παιδιών με σύνδρομο Down και την κατασκευή του Νοσοκομείου Nyala, σημαντικές συνεισφορές σε ένα έθνος που μαστίζεται από έναν ατελείωτο κύκλο εσωτερικών συγκρούσεων ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης των εντάσεων μεταξύ αραβικών και αφρικανικών φυλών.

Γέφυρα El Mek Nimr

Γέφυρα al-Halfaya

Νοσοκομείο Nyala

Το Σουδάν αποδείχθηκε πρόθυμος εταίρος, καθώς το καθεστώς Bashir χρειαζόταν οικονομική υποστήριξη μετά από δύο δεκαετίες κυρώσεων από τις ΗΠΑ και την απώλεια πάνω από το 70% των εσόδων από το πετρέλαιο της χώρας όταν το Νότιο Σουδάν κήρυξε την ανεξαρτησία του το 2011. Έτσι την τελευταία δεκαετία, η

Τουρκία εμβάθυνε τις επιχειρηματικές της σχέσεις και τις σχέσεις ασφάλειας με το Σουδάν.

Στον επιχειρηματικό τομέα το 2013, οι τουρκικές εταιρείες δαπάνησαν 300 εκατομμύρια δολάρια σε έργα υποδομής στο Σουδάν και το διμερές εμπόριο έφτασε τα 295 εκατομμύρια δολάρια. Το 2017, κατά την επίσκεψή του Ερντογάν στη χώρα, συνοδευόμενος από αντιπροσωπεία 200 επιχειρηματιών και στρατιωτικών αξιωματούχων, υπεγράφησαν 21 συμφωνίες 650 εκατομμυρίων δολαρίων, μίσθωσης 99 ετών του νησιού Σουακίν και δέσμευση αύξησης του όγκου του διμερούς εμπορίου στα 10 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως.

Το 2020 ο όγκος του εμπορίου μεταξύ του Σουδάν και της Τουρκίας έφτασε τα 480 εκατομμύρια δολάρια και οι τουρκικές επενδύσεις στο Σουδάν έφτασαν τα 600 εκατομμύρια δολάρια. Αυτό συνδυάζεται με την ευρύτερη επέκταση του εμπορίου μεταξύ της Τουρκίας και της Αφρικανικής Ηπείρου, η οποία αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια, φτάνοντας τα 25,3 δισεκατομμύρια δολάρια το 2020.

Στον αμυντικό τομέα η Τουρκία περιλαμβάνει το Σουδάν από το 2014 στα περιφερειακά αμυντικά της σχέδια. Κοινές στρατιωτικές ασκήσεις πραγματοποιήθηκαν το 2014 και το 2015, με τον ελλημενισμό στο Πορτ Σουδάν τουρκικών πολεμικών πλοίων, υπογραμμίζοντας το αυξανόμενο ενδιαφέρον της Τουρκίας για την εγκαθίδρυση ναυτικής παρουσίας στην Ερυθρά Θάλασσα. Αυτή η περιφερειακή προσπάθεια επεκτάθηκε πέρα από το Σουδάν, καθώς η Τουρκία έχτισε τη μεγαλύτερη υπερπόντια στρατιωτική της βάση στη Σομαλία το 2017, με κόστος περίπου 50 εκατομμύρια δολάρια, με σχέδια να εκπαιδεύσει 10.000 Σομαλούς στρατιώτες καθώς και τουρκικό προσωπικό.

Οι αμυντικοί δεσμοί της Άγκυρας με το Χαρτούμ αποτελούν μέρος της ευρύτερης ώθησης της Τουρκίας για να αξιοποιήσει την προσοδοφόρα αγορά όπλων στην Αφρική, που επί του παρόντος κυριαρχείται από τη Ρωσία, η οποία είχε μερίδιο αγοράς 49% την περίοδο 2015-19, σύμφωνα με το Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών Ειρήνης της Στοκχόλμης. Οι αμυντικοί επιχειρηματικοί στόχοι της Τουρκίας πραγματοποιούνται μέσω του Oktay Ercan, προέδρου της τουρκικής εταιρείας Bager Holding. Ο Ercan έφτασε στο Σουδάν το 2002 και ανέπτυξε επιχειρηματικές σχέσεις με τις Σουδανικές Ένοπλες Δυνάμεις (SAF) και το Υπουργείο Άμυνας μέσω της Sur International Investment, μιας στρατιωτικής κλωστοϋφαντουργίας της οποίας είναι ο εκτελεστικός διευθυντής και μέτοχος, μαζί με την SAF και την ένοπλη ομάδα του Κατάρ. Ουσιαστικά, η σχέση με το πρώην καθεστώς και το SAF του επέτρεψε να δημιουργήσει ένα επιχειρηματικό μοντέλο —που περιελάμβανε την ίδρυση κοινοπραξιών με παρακρατικές εταιρείες στο στρατιωτικό-βιομηχανικό τομέα, τυπικά επικεντρωμένο στα στρατιωτικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα — που έκτοτε έχει

αναπαραχθεί στη Νιγηρία. Τσαντ και, από τον Μάρτιο του 2022, στην Ακτή Ελεφαντοστού.

Η βαθιά στρατηγική σχέση μεταξύ του Σουδάν και της Τουρκίας έχει αποδειχθεί ανθεκτική με την πάροδο του χρόνου μέχρι και σήμερα. Οι πρόσφατες εχθροπραξίες μεταξύ των στρατευμάτων του Μπουρχάν και του Χεμέντι επηρεάζουν τους υπολογισμούς εξωτερικής πολιτικής τόσο των εμπλεκομένων όσο και όλων των δυνάμεων που εμπλέκονται με τον ένα ή άλλο τρόπο στο Σουδάν και στην ευρύτερη περιοχή. Επιπλέον, εάν η ηγεσία του Σουδάν αλλάξει ξανά, ο αντίκτυπος στα στρατηγικά συμφέροντα της Τουρκίας στην περιοχή θα ήταν ασαφής και θα μπορούσε ενδεχομένως να σημάνει το τέλος για την κοινή ιδεολογία και συνεπώς τις θερμές σχέσεις μεταξύ Σουδάν και Τουρκίας.

Πηγές:

<https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sudan/>

<https://edition.cnn.com/2022/07/29/africa/sudan-russia-gold-investigation-cmd-intl/index.html>

<https://www.bbc.com/news/world-africa-14094995>

<https://carnegie-mec.org/diwan/83755>

<https://mei.edu/publications/turkey-and-sudan-enduring-relationship>

<https://www.mei.edu/publications/us-priorities-sudan-stability-or-democracy>